

Hornický region Krušnohoří v zrcadle umění

Exposé k putovní výstavě na téma světového dědictví UNESCO „Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří“

SAMMLUNG
ERZGEBIRGISCHE
LANDSCHAFTSKUNST

Výstava

Hornictví ovlivňovalo Krušnohoří po celá staletí, této krajině vtisklo dokonce i jméno. Krajina i kultura tohoto regionu jsou s těžbou surovin úzce propojené v mnoha směrech. Početné důkazy přechaly celé věky a ještě dnes o této minulosti podávají svědectví. Vybrané památky po těžbě rud jsou zahrnuty do seznamu památek světového dědictví UNESCO, doplňují je významné hornické pozůstatky s hornictvím úzce spojené jako tzv. „přidružené objekty“. K nim patří objekty saské těžby černého uhlí, těžby vápence, výroby porcelánu a také zámky, geotopy nebo objekty uměleckých řemesel. Všechny tyto pozůstatky, bez kterých by těžební činnost bylo možné jen stěží zprostředkovat, podporují turistickou přitažlivost tohoto regionu.

Sbírka krušnohorského krajinářského umění disponuje celkovým počtem přibližně 2 500 děl od více než 100 umělců, žen i mužů různých generací. Součástí tohoto souboru jsou mnohá umělecká díla, v nichž hlavním tématem nebo motivem je hornictví. Různé artefakty mají bezprostřední vztah k hmotným statkům světového dědictví, jsou jejich bezprostřední součástí, nebo se jedná o přidružené objekty. Téma dalších děl je více všeobecné nebo se dotýká podobných míst a motivů.

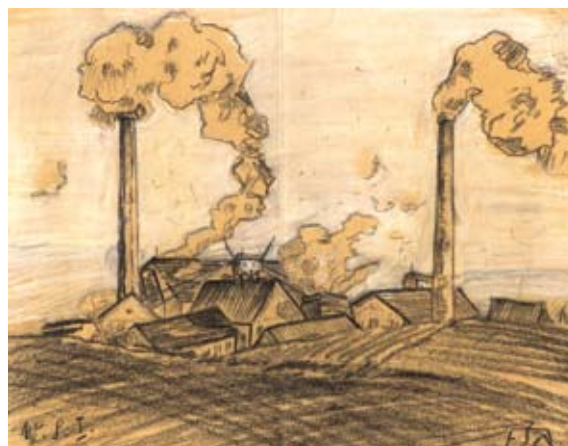
Výběr, který byl pro putovní výstavu sestaven, zahrnuje 44 děl, jedná se o malby, grafiky a kresby. Zastoupeny jsou mimo jiné práce umělců Rudolfa Manuwalda, Kurta Teubnera, Friedricha Näsera, Carla-Heinze Westenburgera, Hanse Weiß-Auea, Alfreda Hofmann-Stollberga, Ericha Buchwald-Zinnwalda, Rolanda Ungera, Elke Wolf, Petry Ehrlich, Dietera Gantze nebo Dagmar Ranft-Schinke.

Těžba bismutu po roce 1945 se svými výraznými důlními objekty a odvaly tvoří jedno ze stěžejních témat výběru. Mnoho výtvarníků zažilo toto období na vlastní kůži a zaznamenalo své dojmy přímo na místě. Z dnešního pohledu znázorňují právě tyto práce jedinečné doklady této tzv. „třetí hornické horečky“. Stejně tak jsou součástí výběru děl motivy vápenic nebo dalších, s hornictvím úzce spojených průmyslových odvětví. Také hornickou činností poznamenaná krajina s vrchem Pöhlberg byla vzhledem ke svému malířskému a kreslířskému potenciálu často v uměleckých dílech zobrazována. Tímto tématem se zabývali obzvláště umělkyně a umělci z Annabergu a okolí a díky tomu jsou se svými pracemi v této putovní výstavě zastoupeni. Výstavu doplňují umělecká vyobrazení velkých hornických měst, kterými jsou Schneeberg, Annaberg, Buchholz nebo hornické krajiny okolo Božího Daru a Měděnce na české straně Krušných hor.

Výstava otevírá mimořádný pohled na jedinečnou hornickou kulturní krajinu Krušnohoří. Nabízí četné umělecké a historické pohledy na místa hornického regionu Erzgebirge/Krušnohoří, který byl v červenci roku 2019 zapsán na seznam světového dědictví UNESCO.

Alfred Hofmann-Stollberg (1882 – 1962)
Stříbrný důl (ze souboru: Krušnohorská krajina)
nedatováno, dřevorez, akvarelováno, 19,5 x 13,5 cm

Friedrich Näser (1903 – 1998)
Zwickau – Oberhohndorf, důl Wilhelm I
1919, uhel, křída, 25 x 32 cm

Sbírka

Sbírka krušnohorského krajinného umění byla založena tehdejším okresem Annaberg společně se sdružením Kulturraum Erzgebirge v roce 2003. Dodnes je jejím účelem opatrovat umělecké dědictví regionu a zpřístupnit ho veřejnosti. Od roku 2013 za sbírku a její další vývoj odpovídá Hornické muzeum Oelsnitz/Erzgebirge, které je součástí zařízení kul(T)our –Betrieb Krušnohorského okresu. Zejména díky četným darům se mohla sbírka významně rozvíjet a dnes zahrnuje díla z oblastí malby, grafiky, fotografie a dřevorezy. Zastoupeni jsou umělci několika generací, mezi nimiž jsou i známá jména jako Carl-Heinz Westenburger (1924 – 2008), Rudolf Manuwald (1916 – 2002) nebo Kurt Teubner (1903 – 1990). Části sbírky jsou střídavě prezentovány na zámku Schlettau nedaleko od města Annaberg-Buchholz. V průběhu letních měsíců bývá instalována speciální výstava, která se věnuje dílu jedné z vynikajících umělkyní, umělců nebo jednomu z aspektů sbírky. V zimních měsících jsou představovány nové přírůstky sbírky. Kromě toho nabízí Hornické muzeum putovní výstavy, které mohou být představeny na různých vhodných místech v regionu Krušnohoří i mimo něj. K nim patří taky tato putovní výstava „Hornický region Krušnohoří v zrcadle umění“. Podle potřeby a možností je možné k výstavám zpracovat i doprovodné umělecko-pedagogické nabídky.

Organizační informace

Výstava se hodí pro kulturní a veřejnosti přístupná zařízení různých typů, která mohou zajistit splnění odpovídajících bezpečnostně-technických a klimatických kritérií pro umělecké výstavy (muzea, galerie, kulturní centra, vlastivědná muzea, úřady, veřejné organizace, banky apod.). Dle možností jednotlivých prostor lze počet exponátů po dohodě s odpovědným kunsthistorikem Hornického muzea zredukovat nebo rozšířit.

Všechna díla jsou připravena k zavěšení, zarámována a zabalena pro účely transportu. Rámy jsou opatřeny různými zavěšovacími mechanismy. Textový soubor s popisem exponátů je dodáván společně s nimi.

Montáž i demontáž výstavy a případné s tím spojené náklady je třeba s Hornickým muzeem Oelsnitz/Erzgebirge dohodnout individuálně. Nezbytně nutné je při montáži i demontáži odborné poradenství kurátorky nebo kurátora Hornického muzea.

Zapůjčení putovní výstavy spolu se všemi s ní spojenými organizačními postupy se stává závazným po podpisu výpůjční smlouvy. Vypůjčovatel je povinen uzavřít pojištění ve výši uvedené ve výpůjční smlouvě. V případě nutnosti je možné uzavřít pojištění prostřednictvím Hornického muzea, přičemž náklady tomu odpovídající budou vypůjčovateli vyúčtovány.

Mohou být poskytnuty texty v německém jazyce a fotografie pro tisk a média. V případě potřeby může Hornické muzeum poskytnout podporu při přípravných pracích v souvislosti se zahájením výstavy. Po domluvě je také možné zajistit odborný úvod k výstavě prostřednictvím kunsthistorika Hornického muzea Alexandra Stolla.

Pro další informace kontaktujte prosím Hornické muzeum Oelsnitz/Erzgebirge:

Bergbaumuseum Oelsnitz/Erzgebirge
Herr Jan Färber, Museumsleiter
Pflockenstraße, 09376 Oelsnitz/Erzgebirge
Telefon: +49 037298/9394-0
E-Mail: j.farber@bergbaumuseum-oelsnitz.de
Internet: www. erzgebirgische-landschaftskunst.de

Petra Ehrlich (nar. 1955)
Buchholz
2003, kombinovaná technika na papíře, 59 x 42 cm

Rolf Schubert (1932 – 2013)
Stará vápenice v Krušných horách
1991, olej na dřevovláknité desce, 50 x 60 cm

Roland Unger (nar. 1941)
Krajina s odvaly u Freibergu
1999, olej na plátně, 39 x 48 cm

Výběr z děl výstavy „Hornický region Krušnohoří v zrcadle umění“

Elisabeth Ahnert (1885 – 1966)
Krajina u obce Ehrenfriedersdorf
okolo roku 1950, akvarel, tuš (dlouhodobě zapůjčeno ze sou-
kromého vlastnictví), 31 x 43 cm

Karlheinz Fischer (nar. 1938)
Vrch Pöhlberg – ze skicáře
2003, psaligrafie, 27 x 37 cm

Erich Buchwald-Zinnwald (1884 – 1972)
Silnice do Geisingu v zimním večeru
1939, barevný dřevorez, 29 x 39 cm

Friedrich Näser (1903 – 1998)
Usedlost Arnoldshammer
1920, perokresba tuší, lavírováno, 11 x 8,5 cm

Dagmar Ranft-Schinke (nar. 1944)
Odval II
1977, kombinovaná technika, 56 x 40 cm

Kurt Teubner (1903 – 1990)
Důl DSF
nedatováno, olej na dřevovláknité desce, 75 x 70 cm

Výběr z děl výstavy „Hornický region Krušnohoří v zrcadle umění“

Carl-Heinz Westenburger (1924 – 2008)
Měděnec – Kupferberg, česká krajina na hřebenu
1989, akvarel, 50 x 65 cm

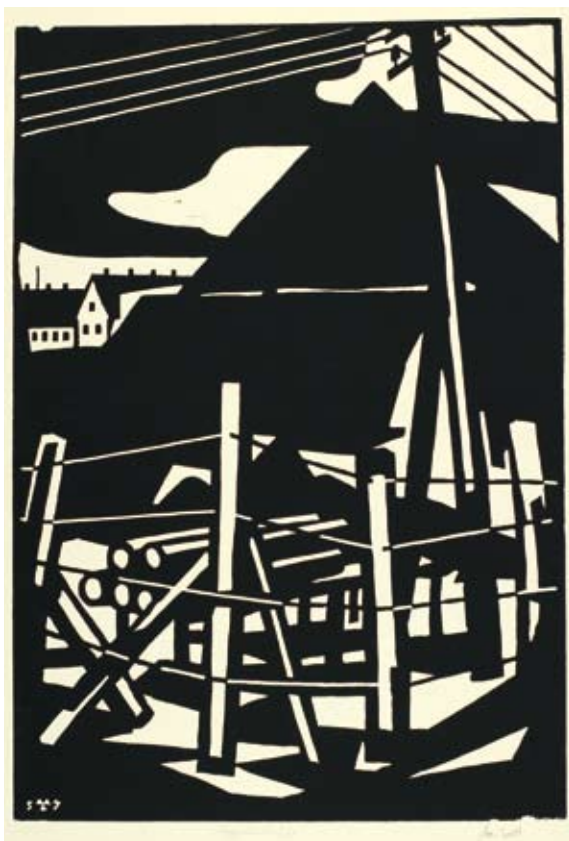
Hans Weiß-Aue (1914 – 1984)
V továrně na síru u obce Johanngeorgenstadt
1947/48, akvarel, 29 x 30 cm

Alfred Hofmann-Stollberg (1882 – 1962)
Gottesgab/Boží Dar, nedatováno, tempera, 24 x 34 cm

Alfred Hofmann-Stollberg (1882 – 1962)
Z obce Schneeberg (ze souboru: Krušnohorská krajina)
nedatováno, dřevorez, akvarelováno, 19,5 x 13,5 cm

Rudolf Manuwald (1916 – 2002)
Odval Zeppelin
1957, dřevorez, 51 x 35 cm

Paul Hugo Türke (1905 – 1982)
Hornická krajina – Oelsnitz
nedatováno, olej na dřevoláknité desce, 36 x 47 cm

Soupis exponátů

Č.	Umělec	Název, rok, technika, velikost	Poj. hodnota(€)
1	Ahnert, Elisabeth	Krajina u obce Ehrenfriedersdorf, okolo roku 1950, akvarel, tuš, 31 x 43 cm	800,00
2	Buchwald-Zinnwald, Erich	Silnice do Geisingu v zimním večeru, 1939, barevný dřvořez, 29 x 39 cm	400,00
3	Buschmann, Roland	Domy na hřebenu a továrna na dřevěné zboží, 1984, grafická technika lept - hlubotisk, 11,0 x 15,0 cm	100,00
4	Ehrlich, Petra	Obec Buchholz, 2003, kombinovaná technika na papíře, 59 x 42 cm	300,00
5	Fischer, Karlheinz	Vrch Pöhlberg – ze skicáře, 2003, psaligrafie, 27 x 37 cm	200,00
6	Gantz, Dieter	Krajina těžby bismutu v Johannegeorgenstadt (1955), 2004, vaječná tempera s pigmenty na plátně, 64,5 x 79,5 cm	4.000,00
7	Hofmann-Stollberg, Alfred	Greifenstein, dřvořez, akvarelováno, 19 x 14 cm (36 x 29,5 cm)	100,00
8	Hofmann-Stollberg, Alfred	Ze Schneebergu, dřvořez, akvarelováno, 17 x 12,5 cm (36 x 29,5 cm)	100,00
9	Hofmann-Stollberg, Alfred	Stříbrný důl, dřvořez, akvarelováno, 19,5 x 13,5 cm (36 x 29,5 cm), ze souboru: Krušnohorská krajina	100,00
10	Hofmann-Stollberg, Alfred	Zinnwald, dřvořez, akvarelováno, 18 x 13,5 cm (36 x 29,5 cm)	100,00
11	Hofmann-Stollberg, Alfred	Gottesgab/Boží Dar, nedatováno, tempera na papíře, 24 x 34 cm	200,00
12	Kittelmann, Lothar	Krajina s odvaly, 1993, barevný dřvořez, 35,0 x 40,0 cm	150,00
13	Manuwald, Rudolf	U Pöhlbergu, 40. léta, akvarel, 48 x 40 cm	400,00
14	Manuwald, Rudolf	Hornická krajina u Johannegeorgenstadt, dřvořez, 46 x 65 cm	250,00
15	Manuwald, Rudolf	Odvaly po těžbě bismutu ve Frohnau, 1959, dřvořez, 30,5 x 42 cm	200,00
16	Manuwald, Rudolf	Vápenice Hammerunterwiesenthal, 1959, dřvořez, 25,0 x 35,0 cm	200,00
17	Manuwald, Rudolf	Nový důl, okolo roku 1950, tužka, 30 x 42 cm	300,00
18	Manuwald, Rudolf	Schmalzgrube, 1983, dřvořez, 47 x 36 cm	200,00
19	Manuwald, Rudolf	Přehrada Cranzahl, 1969, fix, 42,5 x 65,3 cm	300,00
20	Manuwald, Rudolf	Odvaly v obci Hammer, 1959, dřvořez, 31 x 42 cm	200,00
21	Manuwald, Rudolf	Odval Zeppelin, 1957, dřvořez, 51,0 x 35 cm	200,00
22	Näser, Friedrich	Stará stoupovna v údolí Halsbachtal, 1920, perokresba tuší, lavírováno, 9,0 x 9,0 cm	100,00
23	Näser, Friedrich	Zwickau, Oberhohndorf, důl Wilhelm I, 1919, uhel, křída, 25 x 32 cm	300,00
24	Näser, Friedrich	Usedlost Arnoldshammer, 1920, perokresba tuší, lavírováno, 11,0 x 8,5 cm	100,00
25	Näser, Friedrich	VÁPENICE OBERSCHEIBE, 1917, perokresba tuší/kresba pastelem, 17,7 x 25,2 cm	100,00
26	Näser, Friedrich	Důl Wilhelm I, Oberhohndorf, 1919, uhel, 18 x 22 cm	300,00
27	Ranft-Schinke, Dagmar	Odval I, 1977, kombinovaná technika, 63,0 x 52,0 cm	800,00
28	Ranft-Schinke, Dagmar	Odval II, 1977, kombinovaná technika, 56,0 x 40,0 cm	900,00
29	Rothe, Gottfried	Pöhlberg, 1995, kresba křídou, 50 x 70 cm	500,00
30	Rothe, Gottfried	Cesta k vrchu Pöhlberg, 1995, pastel, 42 x 59 cm	500,00

Soupis exponátů

Č.	Umělec	Název, rok, technika, velikost	Poj. hodnota(€)
31	Sachs, Michael-Thomas	Krajina, nerost, úlomek-hornictví, 2006, asambláž, 65,0 x 45,0 cm	1000,00
32	Schubert, Rolf	Stará vápenice v Krušných horách, 1991, olej na dřevovláknité desce, 50 x 60 cm	2.000,00
33	Schubert, Rolf	Vápenice Lengefeld, 1990, olej/dřevovláknitá deska, 47 x 61,5 cm	2.000,00
34	Teubner, Kurt	Bez názvu (Aue), 1966, olej na kartonu, 41 x 30 cm	300,00
35	Teubner, Kurt	Bez názvu, 1969, olej/karton, 37 x 37 cm	500,00
36	Teubner, Kurt	Kamenolom, 1973, olej/plátno, 68 x 63 cm	700,00
37	Teubner, Kurt	Doly DSF, nedatováno, olej na dřevovláknité desce, 75 x 70 cm	1.000,00
38	Türke, Paul Hugo	Hornická krajina – Oelsnitz, nedatováno, olej na dřevovláknité desce, 36 x 47 cm	600,00
39	Unger, Roland	Krajina s odvaly u Freibergu, 1999, olej na plátně, 39,0 x 48,0 cm	1.500,00
40	Venter, Hans	Pöhlberg od Bärensteinu, 1920, dřevořez, 23,5 x 16 cm (31,5 x 24 cm)	100,00
41	Weiss-Aue, Hans	V továrně na síru u Johanngeorgenstadt, 1947/48, akvarel, 29 x 30 cm	600,00
42	Westenburger, Carl-Heinz	Měděnec – Kupferberg, česká krajina na hřebenu, 1989, akvarel, 50 x 65 cm	500,00
43	Westenburger, Carl-Heinz	Krajina těžby bismutu v Johanngeorgenstadt, 1957 (dotisk 2004), dřevořez, 35,5 x 49 cm	200,00
44	Wolf, Elke	Schlema na podzim, 1979, akvarel, 36,0 x 48,0 cm	350,00
		Celková pojišťovací hodnota (€):	23.750,00